

nieuwsjaar 2004

Nieuw(s)spraak 2004

Soms levert nieuws ook nog nieuwe taal op. Een overzicht van nieuwe woorden die in 2004 in het nieuws waren. Van het BVO'tje van André Hazes, tepelgate en Bob Rossen tot de Van Gaal-mentaliteit, het opwitten en het uitvaarttoerisme.

[A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [I](#) [J](#) [K](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#)

A

Afvalbutler: Rotterdam bindt de strijd aan met het zwerfafval. Een heuse butler wordt ingezet om de Rotterdammers er op een ludieke manier op te wijzen dat ze hun stad netjes moeten houden.

Agressiecoach: In de strijd tegen het schoolgeweld wordt de agressiecoach ingezet, met name voor het VMBO. Agressiecoaches, de naam is afkomstig uit de mond van staatssecretaris Mark Rutte, zijn 'leerkrachten die precies weten wat er in het onderwijs speelt en hoe ze moeten handelen om agressie en geweld door leerlingen of door ouders te voorkomen of te bestrijden', aldus Rutte.

Amalia-carré: Uitvinding van een Barneveldse keurslager: een plakje Hollandse kaas, Argentijnse corned beef, samengevouwen en gewikkeld in dunne plakjes vlees. De Oranjes zijn 'not amused', meldt het Algemeen Dagblad (registreren verplicht)

Asielverzet: Het uitzetbeleid van minister Rita Verdonk van Vreemdelingenzaken, die 26.000 uitgeprocedeerde asielzoekers het land wil

In deze special

- ▶ [Voorpagina Special](#)
- ▶ [De nieuwsquiz van 2004](#)
- ▶ [Videojaaroverzichten](#)
- ▶ [Nieuwe woorden in 2004](#)
- ▶ [De wereld in foto's](#)
- ▶ [Sportjaar in foto's](#)
- ▶ [Interactief jaaroverzicht](#)
- ▶ [Uitgesproken: opvallende sportcitaten](#)
- ▶ [Google top 2004](#)
- ▶ [Multicultureel Nederland in 2005](#)
- ▶ [PMM: terugblikken en vooruit kijken](#)
- ▶ [Videodagboek voor rokers die willen stoppen](#)
- ▶ [Eindejaar special Entertainment](#)

uitzetten, stuit op veel verzet in de samenleving. Nogal wat Nederlanders vinden het onbegrijpelijk dat deze vluchtelingen, die vaak al jaren in ons land in de asielpcedure zitten, nu terug moeten naar hun land van herkomst. Particulieren, scholen, burgemeesters, kerken, politieke partijen en vluchtelingenorganisaties roepen op tot verzet tegen het uitzetbeleid. Dat brengt Trouw op het woord 'asielverzet' hoewel dat wordt volgens ons nou juist precies het tegenovergestelde impliceert.

B

Beckham-gate: Topvoetballer David Beckham kwam in 2004 in het nieuws door een buitenechtelijke affaire met de Nederlandse diplomatendochter Rebecca Loos. Maar Beckham zou wel vaker buiten de pot gepiest hebben. De affaire maakte Loos, voorheen de secretaresse van de voetballer, in een klap miljonair, omdat de bladen grof geld betaalden voor allerlei intieme details over onder meer het schaamhaar van de sterspeler.

Bejaardenfiets: Grijs Nederland komt in opstand als Hans Hillen, de voorzitter van het College van Zorgverzekeringen, oppert om senioren zelf te laten betalen voor de aanschaf van een rollator. Als iemand een fiets nodig heeft, krijgt-ie 'm ook niet vergoed via de AWBZ, redeneert Hillen. Het verleidt de Volkscrant (betaald artikel) op 2 februari tot de benaming 'bejaardenfiets' voor de rollator. De site Almere Vandaag gebruikt die term exact een dag later om een fiets met hulpmotor aan te duiden.

Berlage-gevoel: De sfeer tussen de fractieleiders van CDA, VVD en D66 is helemaal top, als we Maxime Verhagen van het CDA mogen geloven. De heren zien elkaar regelmatig in de Haagse Brasserie Berlage, waar ze geregeld in een uiterst amicale sfeer de politiek doornemen. Verhagen heeft het dan ook over het Berlage-gevoel: "Het gevoel dat je elkaar geen kunstjes flikt", aldus Verhagen in de Volkscrant.

Bittorrent: In 2003 al gespot door Planet Download, is in 2004 doorgebroken. Eenderde van het internetverkeer bestaat uit zogeheten torrents. Sites waar de torrents staan, waaronder Suprnova.org (zonder e), zijn eind 2004 aangepakt door auteursrechtenorganisaties.

Bob Rossen: Bijna tien jaar na zijn dood is Bob Ross, de Amerikaanse schildergoeroe met het 'white-man's afro'-kapsel, er toch nog in geslaagd de Nederlandse taal met een nieuw woord te verrijken. Tijdens de Haarlemse stripdagen kun je namelijk in de stand van de stripfiguren Fokke en Sukke Bob Rossen: oftewel een schilderij maken in de stijl van de meester. Speciale Certified Ross Instructors helpen je om je eigen wereld op het witte doek vast te leggen. In een paar uur leer ook jij hoe je zo'n leuke boom een vriendje kunt geven. Meer info op www.BobRoss.nl Als werkwoord is Bobrossen voor het eerst in 2004 opgedoken. Als zelfstandig naamwoord bestond het al langer.

Boerengolf: Het wordt al sinds 1999 gespeeld, maar dit jaar beleeft boerengolf een doorbraak. In plaats van met een set dure clubs gebruiken de golfers maar een 'wood': een klomp aan een stok. Twee teams van maximaal vijf personen moeten om beurten proberen een voetbal in een ingegraven emmer te slaan. Het spel wordt niet gespeeld op keurig gemaakte golfcourses, maar gewoon tussen de koeien in het weiland. Niet verwonderlijk dat de meeste boerengolfbanen in het oosten van het land te vinden zijn.

Breivoetbal: Het Nederlands elftal heeft zich volgens Ruud van Nistelrooy in het verleden te vaak bezig gehouden met breivoetbal: "We hebben te vaak gebreid. Breien, noem ik dat altijd, om de tegenstander héén passen."

BVO-tje: De in september overleden volkszanger André Hazes scoort postuum een nummer-1-hit, iets wat hem tijdens zijn leven nog niet gelukt was. Mogelijk komt ook een door de innemende bierinnemer gebruikte afkorting nog eens in Van Dale: het bvo-tje, oftewel het biertje voor onderweg.

C

Condoomboete Pornoacteurs in de VS worden op grond van de Amerikaanse arbo-wet verplicht een condoom te gebruiken tijdens hun werk. Dat gebeurt nadat een aantal acteurs tijdens het werk een HIV-besmetting heeft opgelopen. In september worden twee bedrijven beboet, omdat hun acteurs nog steeds 'au naturel' aan het werk zijn. Het ANP spreekt van een 'condoomboete'.

D

Detentieboot: Het water staat Rotterdam kennelijk tot de lippen als het gaat om het illegalenprobleem. Daarom besluit de havenstad opgepakte illegale vreemdelingen tot aan hun uitzetting op te sluiten op zogeheten detentieboten.

Dierendetective: Hond of kat kwijt? Geen nood, de dierendetective spoort Fikkie of Minoes zo weer voor je op.

Dieselduppie: Naast het 'kwartje van Kok' moet er ook een 'dieselduppie van Zalm' komen. Dat vindt althans Milieudefensie. Volgens de milieclub zou het zinvol zijn voor de volksgezondheid, het milieu en de doorstroming als de dieselaccijns stapsgewijs verhoogd wordt.

Doe-normaal-bevel: In navolging van Engeland gaat ook Nederland een 'doe-normaal-bevel' invoeren. Aso's krijgen in Engeland een contract met daarin gedragsregels voorgelegd. Als ze die overtreden, gaan ze onherroepelijk de bak in.

Doorbitch: Ze doken al in 2003 her en der op bij de deur van hippe tenten, maar in 2004 werden ze op bredere schaal in het uitgaansleven gesignaleerd: de doorbitches. Ook wel doorhostesses of, naar Amerikaans gebruik, doorwhores genoemd: vrouwelijke portiers, met niet altijd een portiersdiploma op zak, die moeten keuren of het uitgaanspubliek dat naar binnen wil bij de sfeer van hun hippe tent past.

E

Eurorunners: Boefjes die valse eurobiljetten in omloop brengen. Amsterdam schijnt er mee overspoeld te worden.

F

Fluisterkar: Nieuw type winkelwagen dat een einde maakt aan zwabberende wieltes en geratel op de straatstenen. (Algemeen Dagblad, 30 januari 2004)

G

Van Gaal-mentaliteit: "Ben ik nou zo slim of zijn jullie nou zo dom?", foeterde voormalig voetbaltrainer Louis van Gaal het verzamelde journaal ooit toe. PvdA-fractie leider Wouter Bos haalde die legendarische uitspraak nog eens aan toen hij tijdens de Algemene Beschouwingen het kabinet een 'Louis van Gaal-mentaliteit' verweet. Balkendende cum suis stellen dat het beleid wel deugt, maar dat het alleen beter uitgelegd moet worden. Maar volgens Bos heeft het kabinet 'gewoon een fout verhaal. En een fout verhaal kun je niet goed brengen." (Meer beroemde uitspraken van coaches en sporters)

Gasplof: Ander woord voor gasexplosie in een woning (Algemeen Dagblad, 20 september)

Geenrichtingaangever: Nederlanders gedragen steeds lomper op de weg. Het weekblad Intermediair (8 april, papieren versie) ontdekte een nieuwe lompeid: geenrichtinggeven. De geenrichtinggever kijkt niet in z'n spiegels, geeft uiteraard geen richting aan en gooit plompverloren het stuur om om van baan te veranderen. Richtinggever, zo constateert het blad, is bij uitstek een handeling die niet direct in je eigen belang is. De geenrichtinggever zegt eigenlijk tegen zijn medeweggebruikers 'ik heb schijt aan jou'. Veel fietsers

behoren overigens al jaren tot deze categorie weggebruikers.

Googlificatie: Dankzij zoekmachines als Google kan iedereen zonder enige kennis een woord opzoeken en vervolgens alle informatie interpreteren op een manier die jou goed uitkomt. (NRC Handelsblad, papieren versie 16 oktober 2004).

H

Hufterwoning: Aso's in Beverwijk kunnen wellicht volgend jaar terecht in zes speciaal gebouwde hufterwoningen aan de rand van het dorp. Het gaat om lieden die niet in hun normale woonomgeving kunnen blijven wonen en daarom gedwongen moeten verhuizen naar een hufterwoning. Deze asohuizen zijn hufterbestendig gebouwd en beschikken over weinig luxe. (Algemeen Dagblad, 21 december)

I

Integratieladder: Het kabinet gaat een integratieladder invoeren, een soort maatstaf waarmee bepaald kan worden in hoeverre een allochtoon geïntegreerd is. Een integratievignet komt er niet. Het kabinet ziet daarvan af, omdat dat te stigmatiserend zou werken. Volgens oud-VVD-leider Hans Dijkstal riep het vignet associaties op met de jodenster uit de Tweede Wereldoorlog.

J

Jaap-factor: Sinds Jaap de Hoop Scheffer secretaris-generaal van de Navo is, stuurt Nederland de ene na de andere militaire missie op pad. Volgens de Volkscrant zou de oud-minister nooit tevergeefs aankloppen bij zijn Haagse kennissen. Kamerleden spreken dat tegen.

K

Kachelbenen: Mensen die lang met een laptopcomputer op schoot zitten, lopen het risico van lelijke huidvlekken (pigmentaandoeningen) aan de bovenbenen. De Limburgse huidarts B. Jagtma, die de aandoening heeft beschreven in een internationaal medisch vakblad voor dermatologen, spreekt van kachelbenen. De pigmentvlekken ontstaan als de huid lang blootstaat aan warmte. Daardoor kunnen bloedvaatjes kapot gaan, waardoor de vlekken ontstaan. Ze verdwijnen overigens vanzelf.

Kamperbonus: In maart blijkt dat ons land een aantal belastingvrijstaatjes kent, gebieden waar de politie en de Belastingdienst zich niet durven te vertonen om belasting te innen. De bewoners van die vrijstaatjes betalen daardoor niet of nauwelijks belasting. Het gaat dan onder meer om clubhuizen van de Hell's Angels en woonwagenkampen. Duizenden mensen bellen boos met de belastingdienst en willen ook 'kamperbonus', aldus het Algemeen Dagblad. Staatssecretaris Joop Wijn kondigt krachtige maatregelen aan.

Ketchup-activist: Minister Rita Verdonk van Integratiezaken wordt in juni belaagd door met ketchup gooiende demonstranten. Later die dag volgt nog een telefonische bedreiging, maar die zou daar los van staan. Deze 'ketchup-activisten', zoals het NOS-Journaal hen noemt, worden weliswaar opgepakt, maar kort daarna door een blunder van Justitie weer vrijgelaten. Mogelijk is het ketchup-gooien een variant op het 'taarten' van beroemde personen. In het verleden kregen onder meer Bill Gates, minister Gerrit Zalm en Pim Fortuyn een taart in hun gezicht gooid.

Klapkogel: De Nederlandse politie neemt een nieuwe kogel in gebruik: de klapkogel. De kogel bestaat uit een zak met bolletjes, die het lichaam van de aangeschotene niet binnendringen, maar hem wel het gevoel geven alsof hij een fikse dreun heeft gekregen.

Kliko-driften: Liefhebbers van gevaarlijke stunts hebben een nieuw fenomeen ontdekt: klikodrifting. Daarbij wordt een minicontainer met daarin één of

meerdere mensen met hoge snelheid achter een auto voortgetrokken.

Klysmashow: Na de spermashow, die bij een andere omroep voortijdig werd afgeblazen, komt omroep Yorin met een nieuwe show: Patty's Fort. Onder het motto 'ranzig, ranziger, ranzigst' gaan BN-ers zich onder leiding van Patty Brard op de buis hun darmen spoelen. Het programma wordt alom gekraakt en afgedaan als de grote klysmashow.

Koffiebank: Het begrip koffiebank bestond al in tuinderskringen, maar krijgt in 2004 een nieuwe inhoud. ABN Amro open samen met Douwe Egberts winkels waar je koffie kunt drinken en ondertussen je bankzaken kunt regelen: de koffiebank. (Nederlands Dagblad, 12 november)

M

Mia-Audina-effect: Badmintonverenigingen zien na het Olympisch zilver van Mia Audina hun ledengroei ineens spectaculair stijgen. 'Iedereen' wil ineens gaan badmintonnen. Het ANP spreekt daarom van een 'Mia Audina-effect'.

Metselmoorden: De vondst van twee in een muur gemetselde lijken in een pand in Den Haag verleidt het Algemeen Dagblad tot het woord metselmoorden.

Moslimfundalisme

Laten we nou altijd gedacht hebben dat het 'fundamentalisme' was, maar de laatste tijd komen we ook 'fundalisme' tegen. En als een woord maar vaak genoeg fout wordt geschreven, wordt het vanzelf goed.

Murat-effect: Nederland wordt in 2004 opgeschrikt door de moord op een docent van het Haagse Terra College. De dader, leerling Murat D., oogst vreemd genoeg in bepaalde kringen bewondering. Kort na zijn daad komt er een hele stroom van berichten naar buiten over leerlingen die docenten bedreigen of over wapens blijken te beschikken. Deskundigen verschillen van mening of er iets nieuws onder de zon is of dat er sprake is van een Murat-effect, aldus het Algemeen Dagblad van 26 februari.

N

Nipplegate: Nipplegate ook wel tepelgate (de Volkskrant, alleen papieren versie 6 februari 2004). Het was in minder dan een seconde gebeurd. Tijdens een pauzenummer van een belangrijke Super-Bowl-wedstrijd rukte Justin Timberlake aan een lapje kleding van Janet Jackson waardoor voor het oog van gansch het land haar borst met fraaie tepelring zichtbaar was. Half Amerika zat op dat moment voor de buis en een megarel was geboren. Het incident zorgde wel voor een nieuw record. Nog nooit eerder in de geschiedenis, zelfs niet op 11 september 2001, ontstond over een incident zoveel internetverkeer. Ook Britney Spears wordt enige tijd later betraapt op een 'boobflash'.

O

Opwitten: Rotterdam wil scholen gaan 'opwitten'. Met behulp van aparte wachtlijsten voor allochtone en autochtone leerlingen wil de gemeente het verschijnsel van zwarte scholen aanpakken.

Opzigtugje: Benaming van Youp van 't Hek voor de draagzak waarin kersverse vader Willem Alexander zijn dochter droeg.

P

Pafpendel: De verhoging van de sigarettenprijzen is goed voor twee nieuwe woorden. Het blijkt voor Nederlanders interessant te worden om helemaal naar Luxemburg te reizen en daar de rookwaar groot in te slaan. Er worden zelfs busreizen georganiseerd met als enige doel de rokertjes zo goedkoop mogelijk in te kopen. Deze 'pafpendels' (Algemeen Dagblad, 23 februari) stoppen direct over de grens in Luxemburg bij een groot tankstation. Wie zich bij dit

sigarettenoerisme houdt aan de maximale limiet van vier sloffen, houdt er na negen uur reizen netto 22 euro en een stuiver aan over. Als je ook nog goedkope drank inslaat, kan je voordeel nog groter worden. Zie ook sigarettenoorlog.

Passeerporno

Nu steeds meer auto's met een dvd-systeem worden uitgerust kan het gebeuren dat je in de file naast iemand komt te staan die een pornofilm zit te bekijken. Thuis kun je dan de tv uitzetten, maar in de file gaat dat wat moeilijk. De Amerikaanse organisatie Concerned Women for America wil dan ook dat er een verbod komt op het bekijken van porno op de openbare weg. De Volkskrant (Dag in, Dag uit, 12 november) spreekt van passeerporno.

Ploertenplu: Hooligens worden steeds creatiever in hun pogingen om de beveiliging in stadions te omzeilen. Bij het stadion van Willem-II werd op 29 februari een 26-jarige Feyenoord-aanhanger aangehouden. Hij had een omgebouwde paraplu bij zich waarin een mechanisme zat waardoor hij het regenscherm als ploertendoder kon gebruiken. Het verleidde het AD tot de kop 'ploertenplu'.

Prosumer: De 'early-adaptor' is dood, leve de prosumer. Die prosumer is een nieuw type consument die vaak via de modernste technologie zoekt naar nieuwe producten en ervaringen, daar met anderen over praat en zo onverwachts een producttrend weet te zetten. Het woord komt uit de koker van reclamemarketingbureau Euro RSCG. Als iedereen dit woord nu maar vaak genoeg gaat gebruiken, wordt het bureau ook een beetje prosumer.

S

Schandpaaldief: Een jongen die een laptop had gestolen bij een pc-winkelier in Sneek heeft zijn buit snel teruggebracht, nadat hij op een moderne manier aan de schandpaal was genageld. De winkelier had namelijk een foto van de bewakingscamera waarmee de diefstal was vastgelegd, uitgeprint en aan de winkel deur opgehangen met de tekst dat deze knaap bij hem een laptop had gestolen. De jongen werd daardoor zo vaak herkend dat hij de laptop terugbracht en de winkelier vroeg of deze asjeblijft dat raambiljet wilde weghalen. Dat gebeurde uiteindelijk nadat de schandpaaldief (Algemeen Dagblad, 11 augustus) zich bij de politie had aangegeven. Die gaf hem een transactie van 600 euro.

Scharrelpolitie: Na de scharrelkip, het scharrelvarken en het scharrelei kent de Nederlandse taal dankzij de Stichting Wakker Dier nu ook de scharrelpolitie. Nu legbatterijen verboden zijn proberen sommige handelaren hun legbatterij-eieren stiekem als scharrelei te verkopen. Vrijwilligers van Wakker Dieren moeten nu tussen de eierdozen gaan rondscharrelen om de nummers op de eieren te controleren.

Smulbos: De stichting wAarde wil in Gelderland een bos aanleggen waar noten- en vruchtenbomen alloctonen moeten trekken. Volgens de stichting vinden alloctonen het vreemd dat er in de Nederlandse bossen niets te eten is. Alloctone prominenten vinden het smulbos maar niks. "Ik voel me net een aap", foetert LPF-Kamerlid Joao Varela in het Algemeen Dagblad.

Sigarettenoorlog: (De Telegraaf, betaalde toegang). Rokers hebben het zwaar te verduren in 2004. Roken op de werkplek is sinds 1 januari verboden en op 1 februari gaat de prijs van een pakje peuken met gemiddeld 80 eurocent omhoog. Omgerekend in guldens kost een pakje sigaretten sindsdien meer dan een tientje. Er dreigt zelfs een heuse sigarettenoorlog uit te breken. Fabrikanten komen met kleinere pakjes op de markt om de rokertjes betaalbaar te houden.

Spijt-rap: Taalvondst van Youp van 't Hek naar aanleiding van een rapper die een een rapnummer zijn spijt betuigde over het feit dat hij tot twee keer toe geprobeerd had zijn vriendin in brand te steken. Dat kwam de knaap op zijn

beurt weer te staan op een 'tegennummer' van andere rappers die vonden dat hij de rapmuziek misbruikt had.

Spit: Spam over internettelefonie belooft de nieuwe plaag van het digitale tijdperk te worden (Herbert Blankesteyn in NRC Handelsblad)

Suussen: Het huishouden doen is nog nooit zo leuk geweest als in 2004, als we de goeroes mogen geloven. Schoonmaken blijkt zelfs een manier te zijn om tot je diepere zelf door te dringen. Maar het moet natuurlijk wel snel, snel, snel. En dus geven tal van huishoudexperts tips om het soppen, zuigen en boenen zo snel mogelijk gefixt te hebben. Een van hen is Susan Roelofzen die via haar site tips geeft. Ze heeft het volgens Intermediair (29 juli 2004) zelfs tot een werkwoord weten te brengen: suussen.

T

Tenenlikker: De politie in Rotterdam pakt in augustus een man op die er een gewoonte van had gemaakt om in parken onverhoeds uit de bosjes te springen en aan de voeten van zonnebadende vrouwen te likken. Hij werd na drie uur vrijgelaten, omdat het Openbaar Ministerie de man geen strafbaar feit ten laste kon leggen. Hoewel de tenenlikker al drie jaar actief is, kwamen we het woord nu pas voor het eerst tegen.

Terreurwoning: De inval in een woning in het Haagse Laakkwartier op 10 november levert twee nieuwe woorden op: terreurwoning en terreurpand.

Toothing: Nieuw-Nederlands voor het maken van pikante afspraakjes via je met Bluetooth uitgeruste telefoon, pda of laptop. Op bijvoorbeeld een bomvol terras of in het openbaar vervoer kun je via je Bluetooth-telefoon kijken of er nog meer mensen met zo'n ding in de buurt zijn. Vervolgens kun je die een sms-je sturen. Je kunt echter ook willekeurig een sms sturen naar een bluetooth-telefoon in de buurt en kijken wie er reageert. In Groot Brittannië is het een rage en heeft toothing meestal als doel een afspraak voor snelle seks te ritselen. Meer uitleg op het Nederlandse bluetooth-forum.

U

Uitvaarttoerisme: Prins Bernhard zorgt postuum nog voor veel nieuws en een nieuw woord. De dag na zijn bijzetting brengen tienduizenden mensen een bezoek aan de Nieuwe Kerk in Delft om de vele bloemstukken te bekijken. De uitvaarttoeristen (Het Parool, 13 december) moeten vier uur op een koud plein wachten voordat ze naar binnen kunnen.

V

Verdonk-huwelijk: Allochtonen die een partner uit het buitenland halen moeten grotendeels zelf de 5000 euro kostende inburgeringscursus gaan betalen, vindt minister Rita Verdonk van Integratie. Ook moet de huwelijkspartner minstens 21 in plaats van 18 jaar zijn. De nieuwe regels gaan pas in 2005 of 2006 in. Maar volgens het PvdA-Kamerlid Jeroen Dijsselbloem hebben allochtonen de bui niet afgewacht en hebben ze nog snel voor de invoering van de nieuwe wet een partner uit het buitenland gehaald. Hij sprak dan ook van Verdonk-huwelijken.

Nico van Dijk

Links:

- Banished words Lijst van Amerikaanse uitdrukkingen die volgens sommigen verboden moeten worden.
- Webgemms. Drieletterwoorden waarmee je de Bond tegen het Vloeken niet tegen je in het harnas jaagt.
- Woordvanhetjaar.nl
- Nieuwe woorden uit 2003

- [Nieuwe woorden uit 2002](#)
- [Planet Eindejaarsspecial](#)

